

Historie ČIS

„Prehistorie“ Českého institutu pro supervizi (ČIS) začíná někde tam, kde se setkaly snahy Pražského psychoterapeutického institutu o kultivaci supervize u nás s ochotou zahraničních lektorů – především paní Julie Hewson z Velké Británie – uspořádat u nás první systematický výcvik v integrativně pojímané supervizi. Julie Hewson, transakční analytička, ředitelka Institutu Iron Mill v Exeteru a členka výboru Evropské asociace pro supervizi, přijížděla do Česka původně na pozvání České asociace pro transakční analýzu (ČATA). Tam vznikl nápad požádat ji o vedení prvního supervizního výcviku v integrativní supervizi u nás, jehož cílem bylo mj. umožnit „pod střechem“ integrativní supervize dialog odborníků z různých psychoterapeutických směrů a rozličných profesí (psychoterapie, zdravotnictví, školství, sociální oblast). Obrovskou zásluhu na organizaci úvodního a posléze dalších výcviků měla PhDr. Marie Henková.

V roce 1997 byl tedy zahájen první systematický výcvik v integrativně pojímané supervizi (tzv. skupina A), který pro tři desítky zkušených odborníků vedla Julie Hewson. Lektorsky se na výcviku podílela i Elisabeth Holloway z USA, autorka řady výzkumných projektů a odborných publikací o supervizi. Absolventi této skupiny po čtyřech letech výcviku obdrželi mezinárodní osvědčení Evropské asociace pro supervizi (EAS). Třináct z nich se stalo také „vyučujícími supervizory“ (teaching supervisors), což je opravňuje vzdělávat další supervizory. Na tento výcvik navazuje roku 1999 druhá, rovněž třicetiletá výcviková skupina (tzv. skupina B), opět pod vedením Julie Hewson, jíž se podařilo daleko víc než „jen“ vést odborně kvalitní výcviky, zahrnující teorii supervize, nácvik supervizních dovedností zaměřených na práci s jednotlivci, skupinou, týmem i organizací a supervizní praxi. PhDr. Antonín Šimek ve svém článku „Thank you, Julie“ (Konfrontace X, 1999/3) oceňuje její „vzácný cit pro naše prostředí“. Za sebe bych dodala, že se jí podařilo vytvořit široký prostor pro odborníky z různých oblastí, učit je vzájemnému respektu a porozumění. Nabídla model dospělého, etického a nezahanbuujícího chování v supervizi, v přístupu k supervidovaným i ke klientům.

V Psychoterapeutických sešitech (2000, č.2/56, vyd. PPI v Psychologii dnes) vychází v překladu A. Koblicové článek J. Hewson: „Výcvik supervizorů v uzavírání supervizní smlouvy“ a F. Inskipa: „Výcvik supervidovaných v používání supervize“.

Na půdě obou zmíněných výcviků vznikly postupně „boardy“ (ve složení Marie Henková, Blanka Čepická, Jan Kožnar, Jan Pfeiffer, Antonín Šimek, Magda Frouzová, Iva Ondráčková, Martin Hajný, Milan Kinkor, Veronika Čermáková), které se podílely na organizaci výcviků a později také na vzniku Českého institutu pro supervizi.

Ten byl založen na ustavující valné hromadě padesáti řádných členů 4. listopadu 2001 (registrován ministerstvem vnitra v lednu 2002). Zde byly také schváleny Stanovy institutu a složení první správní rady ČIS ve složení MUDr. Jan Pfeiffer (předseda), PhDr. Veronika Čermáková (místopředsedkyně), MUDr. Helena Fišerová, PhDr. Michael Chytrý a PhDr. Jiří Jakubů. Později byli do správní rady kooptováni PhDr. Václava Masáková a PhDr. Jiří Broža – jako zástupci supervizního výcviku (tzv. skupina „školská A“), vedeného již českými lektory PhDr. Marií Henkovou a doc. PhDr. Janem Kožnarem převážně pro účastníky ze školské oblasti. Jednou z priorit vedení institutu bylo vyjednávání s EAS o podmínkách akreditace výcvikového supervizního programu ČIS touto asociací. To se díky nasazení a práci mnoha lidí podařilo a 8. března 2003 je na výjezdním zasedání výboru EAS v Praze ČIS slavnostně akreditován. V květnu 2003 pak probíhají závěrečné zkoušky dvou výcvikových skupin (B a „školská A“) již podle uznaných kritérií, za účasti zahraničních pozorovatelů EAS Sheily Ryan (Velká Británie) a Julie Hewson. Slavnostní certifikace se koná na Řípu, pasování mečem na supervizora ČIS se ujímá doc. MUDr. Jaroslav Skála. Říp má symbolizovat „nadhled“ (super-vidění), osídlování a kultivaci supervizního „území“. Zásluhou PhDr. Antonína Šimka pak vychází kniha Supervize- kazuistiky (Triton 2004), která obsahuje výběr ze závěrečných prací absolventů výcviku ČIS.

Osobní a profesionální vzpomínky a zkušenosti z výuky supervize u nás poutavě shrnula Julie Hewson ve své „Zprávě o úspěšném završení zkoušek a ustavení Českého institutu pro supervizi“ (léto 2003).

Velký podíl na vytváření kritérií a filosofie ČIS představovala také činnost vzdělávací komise ve složení PhDr. M. Henková, PhDr. H. Vyhnálková, PhDr. K. Koblic, PhDr. M. Kusý, doc. MUDr. J. Skála a PhDr. A. Šimek. Etická komise – PhDr. A. Paloušová, PhDr. L. Trapková a MUDr. J. Bartoš – přeložila Etický kodex EAS a rozpracovala jej pro české podmínky. Obrovskou pomocí byla a je práce asistentky ČIS Mgr. Miroslavy Bubely.

ČIS organizuje další výcvikový běh s lektory PhDr. M. Henkovou, doc. PhDr. J. Kožnarem a MUDr. J. Pfeifferem (skupina C), pořádá Pracovní dny ČIS, kde se diskutuje o aktuálních otázkách supervize a jejím etablování. Organizuje Den ČIS v Lékařském domě, podílí se na vydání knihy M. Carrola a M. Tholstrupové: Integrativní přístupy k supervizi (Triton 2004), pokouší se o jednání s ministerstvem školství a dalšími instituty o kompatibilitě požadavků na vzdělání a odbornost supervizora. V listopadu 2004 je ČIS pořadatelem třídní konference Supervize v pomáhajících profesích v Jánských Lázních, na kterou se sjelo 160 místních i zahraničních účastníků.

Na valné hromadě v únoru 2005 je na další tříleté období zvolena nová správní rada ve složení PhDr. Jiří Broža (předseda), PhDr. Veronika Čermáková (místopředsedkyně), MUDr. PhDr. Kamil Kalina, CSc., PaedDr. Jiljí Novotný, PhDr. Vlastimil Sojka, za skupinu C jsou kooptováni PhDr. Iva Košťálová a MUDr. Jan Kredba. V nové vzdělávací komisi pracují PhDr. Hana Vyhnálková, MUDr. Helena Fišerová, PhDr. Marie Henková, PhDr. Karel Koblic a PhDr. Miloš Kusý. Etická komise se schází ve složení PhDr. Alena Paloušová, dipl. Kt. Beate Albrich a Mgr. David Doležal.

Správní rada začíná pořádat také setkání nad supervizí supervize. Každé dva měsíce se schází otevřená skupinka supervizorů, kteří probírají své problematické supervizní případy. Setkání je nejen prostorem pro hledání řešení supervizních složitostí, pomáhá také pojmenovávat, diskutovat a kultivovat důležité otázky, s nimiž se setkáváme v supervizní praxi. (např. přítomnost vedoucího u případové supervize v rámci skupinové supervize – pro a proti, specifika výcvikové supervize, krize ukončování supervize, jak zacházet s tématy, která nejsou součástí zakázky, přesto je supervizor vnímá jako zásadní, moc a supervize, identita supervizora apod.) Postupně se rozšířilo podobné setkávání supervizorů i do Hradce Králové, kde PhDr. Dana Dobiášová s PhDr. Valerií Pellarovou organizují střídavě supervizi případové a supervizní práce.

ČIS nabízí také „Úvodní seminář o supervizi“ (akreditovaný MV) určený pro zájemce o supervizi. Seznamuje s tím, co je supervize, co může nabídnout a k čemu může posloužit, jak zajistit bezpečí pomocí kontraktování, jak si supervizi domluvit apod.

Na podzim 2005 naše řady navždy opouští PhDr. Antonín Šimek, který se díky svým lidským i odborným kvalitám velmi zasloužil o rozvoj dobré supervizní praxe u nás.

V listopadu 2005 úspěšně zakončili svůj supervizní výcvik členové skupiny C. Na závěrečné zkoušky přijela Sheila Ryan (Velká Británie), která mj. nabídla některé inovace zkušebního procesu. Její náměty byly spolu se zkušenostmi MUDr. Jana Pfeiffera ze supervizních zkoušek v Anglii využity při organizaci dalšího zkuškového procesu.

V roce 2005 ČIS získává grant v rámci projektu ESF: „Ověření modelu vzdělávání sociálních pracovníků Středočeského kraje formou supervize.“

Na každoroční valné hromadě v únoru 2006 jsou formou „pracovní kavárny“ generovány další nápady pro činnost, propagaci a směřování sdružení. Správní rada spolu se vzdělávací komisí zpracovává Podmínky pro pořádání evaluačního výcviku pro budoucí vyučující („teaching“) supervizory, zvažuje

možnost uspořádat pro supervizory ČIS nadstavbový kurz pro supervizi managementu, spolupracuje na tvorbě pružnějších webových stránek (s MUDr. D. Adamečkem).

Stoupá zájem o poskytování supervize supervizory ČIS.

V listopadu 2006 organizuje Správní rada spolu s PhDr. Jiřím Jakubů další zkoušky – účastníků skupiny D – vedené dr. Jitkou Vodňanskou a MUDr. Janem Pfeifferem. Julie Hewson z pozice zahraničního pozorovatele vysoce hodnotí supervizní znalosti, porozumění a dovednosti kandidátů, moudrost, integritu a respekt zkoušejících a velmi dobré organizační zajištění zkoušek.

S koncem roku 2006 přichází Mirka Bubela s výtvarným nápadem novoročenek ČISu- mozaiky fotografií z akcí ČISu za předchozí období. Tato podoba PF se stává v ČISu tradicí, s GDPR je ale obtížnější ji zachovat.

Tradicí se stává „Mikuášská ČIS“, na které se setkávají Ti, kteří se na chodu ČISu v daném roce podíleli.

Od května 2007 začíná ČIS ve spolupráci s Remediem pořádat odborná kolokvia s tématy týmové supervize (těchto kolokvií proběhne do konce roku 2010 celkem osm). Na setkáních kolegové diskutují nejrůznější aspekty týmové supervize – indikace, hranice, kontrakt, setting, specifické postupy, náročné situace, evaluace, moc, náročné situace, terminace, hodnocení atd. v týmové supervizi. Jedno ze setkání je věnováno třístrannému kontraktování „in vivo“ - s reálným týmem a zadavatelem supervize. Učíme se všichni.

Na podzim 2007 umírá doc. MUDr. Jaroslav Skála, jeden ze spolu – tvůrců systému supervize u nás. Výcvik v supervizi absolvoval ve svých 84 (!) letech. Po vzniku ČIS se podílel na práci vzdělávací komise. Později to byl právě on, kdo pasoval mečem absolventy výcviků ČIS.

V listopadu 2007 pořádá ČIS další z konferencí- tentokrát s tématem „Supervize v sociálních službách“. Tato konference se koná v Kralupech nad Vltavou a je završením projektu z ESF „Ověření modelu vzdělávání sociálních pracovníků Středočeského kraje formou supervize“. Zatímco supervizoři projektu vnímali průkopnickou práci zavádění supervize na sociálních odborech krajského úřadu jako náročnou, místy těžko prosaditelnou a klopotnou práci, výzkum spokojenosti supervidovaných vycházel pro supervizi v této oblasti i pro práci supervizorů ČIS velmi příznivě (bakalářská práce Bc. K. Krušinské 2007). Další přednášející se na konferenci zabývali mj. situací v sociálních službách vůbec včetně zavádění standardů sociálních služeb, zkušenostmi se supervizí v práci s uprchlíky, dále v sociálních službách zřizovaných církvemi, ve výchovných ústavech apod. Na pracovních dílnách se diskutovala témata odpovědnosti supervizora v supervizi, týmové supervize, supervize řízení, role supervizora v různých fázích vývoje týmu...Nezapomenutelnou součástí konference byl také taneční večer s Vrchlabským dixielandem.

Na další volební valné hromadě v únoru 2008 byli do správní rady na další tříleté období zvoleni PhDr. Jiří Broža (předseda), PhDr. Veronika Čermáková (místopředsedkyně), PhDr. Petr Klíma (správce), PhDr. Jiljí Novotný a Mgr. Milan Stiburek. Asistentkou zůstává nezastupitelná Mgr. Mirka Bubela. Vzdělávací komise pracuje ve složení PhDr. Hana Vyhnálková, MUDr. Helena Fišerová, PhDr. Karel Koblic, nově PhDr. Jiří Jakubů. Etická komise zůstává ve stejném složení.

Divoká realita v zavádění supervize, zejména v sociálních službách vede ČIS k pořádání setkání s dalšími školiteli supervize u nás (Remedium, FHS,...). Hledají se minimální požadavky pro výkon práce supervizora.

Mgr. Milan Stiburek organizuje supervizní skupinu – pravidelné setkávání odborníků nad supervizí vlastní práce s klienty. Dále se v této skupině střídají v roli supervizorů dipl. Kt. Beate Albrich, PhDr. Veronika Čermáková, Martin Hajný PhD. a PhDr. Jan Roubal. Supervizi lektorů zajišťuje PhDr. Alena Paloušová.

Na setkání výboru EAS vyjíždí jako kandidát za ČIS v létě 2009 Doc. PhDr. Jan Kožnar, CSc.

Správní rada spolu se vzdělávací komisí připravují v září 2008 tzv. „učící víkend“ výborně a tvořivě vedený Dr. Jitkou Vodňanskou a MUDr. Janem Pfeifferem. Seminář byl přípravou supervizorů ČIS k výuce supervize a také k chystanému Evaluačnímu workshopu (proces k získání hodnosti „vyučující supervizor“). ČIS se také setkává se zástupci nově vzniklé Asociace supervizorů ve školství (ASŠ) a Slovenského institutu pro supervizi (SIPS) a společně hledají možnosti spolupráce.

Etická komise ČIS pořádá v lednu 2009 pracovní setkání na téma: „Bruslení v mantinelech etiky (supervizor v sociálních službách)“. Asi padesát účastníků vedlo bohatou diskusi, zaznělo mnoho námětů pro event. další podobná setkání.

MUDr. Helena Fišerová a PhDr. Karel Koblic otevírají v lednu 2009 další z výcviků ČIS – běh E.

Na podzim roku 2009 se koná evaluační workshop pro vyučující supervizory (později přejmenované na mentoring supervizory). Novými vyučujícími supervizory se po „iniciačním rituálu“ u prastarých lip a dubu „zasvěceném“ sibiřským šamanem ve Škvorci stali: Beate Albrich, Veronika Čermáková, Zuzana Foitová a Milan Kinkor.

V listopadu se koná v Praze setkání zástupců institutů EAS s tématem: „Co může EAS udělat pro instituty a co mohou instituty udělat pro EAS?“. Za ČR se zúčastní Beate Albrich a Veronika Čermáková za významné organizační podpory Mirky Bubely.

10. září 2010 opustil naše řady PaedDr. Petr Klíma, supervizor, člen správní rady ČIS, který se mj. zasloužil o rozvoj supervize v sociálních nízkoprahových službách (výcvik supervizorů v rámci České asociace streetwork - ČAS).

Další bruslení v mantinelech etiky se tématicky zabývá etickými důrazy ve vzdělávání v supervizi a končí příjemně stráveným časem v restauraci Břevnovského kláštera.

Tradicí se stávají pracovní dny ČIS připojené k Valné hromadě ČIS, kde se propracovávají aktuální témata supervize.

Na podzim 2011 se v Berlíně koná další setkání zástupců institutů EAS pod vedením předsedkyně EAS Birgit Ramon, za ČIS se zúčastňují Beate Albrich a Veronika Čermáková.

V listopadu 2011 se do tradičního Junova statku v Sedlci sjíždějí abiturienti ČIS. Kromě milého společenského setkání se zabývají i tématy: „Co jsem se ve výcviku ČIS naučil a co jsem se nenaučil“, které má sloužit jako vodítko při dalším organizování výcviků ČIS.

Na konci roku 2011 a v roce 2012 se uskutečnila série schůzek s dalšími supervizními subjekty (ČAS, ČIS, FHS UK, Hermes, Hestia, Instand, ISZ, Remedium) za účelem diskutovat nad možností vytvořit národní asociaci pro supervizi, která by se následně stala součástí evropské ANSE. Vzhledem k nenalezení společného pro vytvoření takové asociace nebylo závěrem vytvoření národní asociace, přesto se ukázalo velké množství námětů k přemýšlení.

V září 2012 organizuje EASC (již obohacená o písmeno C= coaching) v součinnosti s doc. Janem Kožnarem v pražské psychiatrické léčebně Bohnice kongres s tématem: „Supervize, koučink a diverzita společnosti“. Objevují se příspěvky mapující supervizi v různých prostředích a oborech (školství, sociální oblast, vězeňství, psychiatrická péče, internetové poradenství, v BMW i Grozném, v mediaci apod.). V praxi i ve výzkumu.

V listopadu 2012 zahajují Veronika Čermáková a Johan Pfeiffer další supervizní výcvikový běh – skupiny F (tedy v pořadí šestého výcviku ČIS).

Bruslení v mantinelech etiky III. v lednu 2014 se soustředilo na téma „Etika v každodenní praxi supervizorů podle rezortů“. Příspěvky se týkaly etické praxe v oblasti školské, církevní, zdravotnické a sociální.

V únoru 2014 proběhne díky Beatě Albrich a Viktorovi Dočkalovi seminář Kreativní metody v supervizi a poradenství pod vedením německé supervizorky Reinhold Schweer.

Pracovní den spojený s certifikací a „mečem pasování“ nových supervizorů, kteří prošli úspěšně evaluačním workshopem, proběhlo na Junově statku dubnu 2014. Po slavnostním přípitku následoval společenský večer podbarvený hudbou kapely, s níž hraje na saxofon jedna z ČISáckých supervizerek Vanda Valentová.

V létě 2012 se realizovala SR ČIS dvoudenní výjezdní setkání, kde proběhla příprava nové struktury orgánů ČIS. Výsledkem bylo především jasné rozdělení kompetencí a odpovědností mezi vzdělávací a společenskou částí ČIS.

Nové stanovy a změna ze sdružení na spolek byly Valnou hromadou ČIS schváleny v roce 2015.

Výkonnou ředitelkou ČIS je Mgr. Miroslava Bubela.

Správní rada: Předseda: PhDr. Jiří Broža (statutární orgán) Členové: MUDr. Johan Pfeiffer PhDr. Martin Hajný, PhD.

Odborná rada: asistentkou je Kateřina Plevová MUDr. Johan Pfeiffer – předseda odborné rady PhDr. Karel Koblic

Profesní rada: PhDr. Martin Hajný, PhD. – předseda profesní rady Mgr. Štěpánka Čtrnáctá Mgr. Dana Šedivá

Etická komise: PhDr. Martina Venglářová Mgr. Hana Boháčková Mgr. Gabriela Mahrová

Revizní komise: PaedDr. Michael Chytrý MUDr. Judita Strašrybková

Evaluačním procesem prošli a novými supervizory – mentory se v roce 2015 stali: Hanka Boháčková, Blanka Čepická, Magdalena Frouzová, Jan Holeyšovský, Milan Stiburek, Jan Šikl a Martina Venglářová.

V roce 2016 získává ČIS díky úsilí Mirky Bubely a Jirky Broži do nájmu prostory v Táborské ulici 44, na Praze 2. Tady probíhají setkání správní, odborné a profesní rady, konferenčních výborů, přípravy výcviků i zkoušek atd.

V březnu 2016 pořádá ČIS pracovní seminář s názvem: „ Specifika supervizní praxe v organizacích a rezortech“. Příspěvky a následné diskuze zahrnují oblasti OSPOD, vězeňství, kněžství, školství a zdravotnictví.

Profesní rada ČIS uspořádala na podzim roku 2016 (v pořadí třetí) supervizní konferenci s názvem “Identita supervize“ v krásné přírodě Vysočiny - v Koutech u Ledče nad Sázavou. Ve třech dnech (někteří i po nocích) jsme se zabývali podobami a specifiky supervize v různých prostředích v rámci

přednášek, workshopů, panelových diskuzí i neformálních debat k kuloárech hotelu Luna, v lese nebo u rybníka.

Na konferenci také společně slavíme vydání knížky Týmová supervize, která vznikla ze spolupráce mnoha účastníků série kolokvií o týmové supervizi v Remediu. (Autoři: Bohumila Baštecká, Veronika Čermáková, Milan Kinkor, vydalo nakladatelství Portál).

Tématem pracovní části valné hromady ČIS v dubnu 2017 je: "Co je základem našeho řemesla a jak k němu směřuje vzdělávání?". Radostnou událostí valné hromady je pasování třinácti úspěšných absolventů supervizního evaluačního procesu z rukou a meče Jiřího Broži.

Zdeňka Kolářová a Martina Richterová Těmínová se ujímají dalšího koordinování pražských supervizních kaváren. Díky Michalovi Vybíralovi probíhají supervize také v plzeňské kavárně Kačaba. Jiljí Novotný neutučá v organizování supervizních kaváren v Liberci.

V dubnu 2017 nás navždy opustil svérázný a inspirativní supervizor Jirka Bláhovec.

Na pozadí obrázků ze supervize i z konferenčního dění proběhla v říjnu 2017 již čtvrtá supervizní konference, tentokrát pořádaná profesní radou ČIS za spoluúčasti dalších supervizních institutů – ČMISK, HERMÉS Group, HESTIA, REMEDIUM Praha a SUR. S případným názvem „Rozmanitost supervizních světů“. Konference v hotelu Luna v Koutech se zúčastnilo přes sto supervizorů z různých „líhní"! Už při registraci obdrželi různobarevné jmenovky a rozmanitost důrazů jednotlivých supervizních škol byla rozpouštěna při nočním tanci se skupinou Bars Brothers, společném zpívání i při ranním koupání v rybníku Homole.

Konference inspirovala také další setkání nad etikou pořádané etickou komisí ČIS, kde jsme se věnovali různým etickým úskalím v supervizních kazuistikách.

Pracovní část valné hromady ČIS v dubnu 2018 byla věnovaná tématu „Dynamické síly v supervizním procesu“.

Novou asistentkou odborné rady je Anna Stanislavová.

V září 2018 se několik členů ČIS zúčastnilo konference EASC v Eichstattu s názvem „ Supervision and Coaching in a VUCA World“.

V říjnu 2018 prošlo úspěšně zkouškami sedmnáct nových supervizorů ČIS. V říjnu 2018 začíná pod vedením koordinátora Johana Pfeiffera nový výcvikový supervizní běh – G. Na jeho proměněné koncepci se podíleli členové sborovny odborné rady ČIS. Výcvik má jednoho koordinátora, několik vyučujících a mentor supervizory, kteří povedou skupinky výcvikových kandidátů v jejich supervizních začátcích.

Vznikají supervizní kavárny v Olomouci a Brně. Fandíme!

V roce 2019 byla Valnou hromadou schválena nová podoba supervizního výcviku z vedení ve dvojici na týmovou práci s jedním garantem a pro administrativu vzdělávacích programů přijímá asistentku. Zároveň schvaluje požadavky na další vzdělávání supervizorů ČIS. Předsedou správní rady je na další období zvolen Jiří Broža.

V únoru 2020 začíná další supervizní výcvik.

Na VH ČIS 2021 je zvolena nová Odborná rada ČIS ve složení Johan Pfeiffer, Martina Venglářová a Yvona Lucká. Profesionální rada zůstává ve stejném složení. Etická komise ČIS bude v dalším období pracovat ve složení: Gabriela Mahrová, Josef Forman a Ludmila Boková.

ČIS se zapojuje do projektu EASC s názvem „Kulturní specifika supervize a koučinku“. Téma českého týmu je Supervize v totalitním prostředí. Projekt se účastní 5 států.

EASC přijímá do boardu člena ČIS Jakuba Dvořáka.

Supervizní konference, která se měla konat 3.-5-10. kvůli pandemické nejistotě odložená na jaro 2022.

PhDr. Veronika Čermáková (2006, 2009, 2019)

PhDr. Jiří Broža (2021)